

„Помни, че си чувстваш свят и мислеща вселена!”

Девиз на ТТ „МАГИМ“

Преди 104 години учениците от Русенската държавна девическа гимназия „Баба Тонка” показват пред публика подготвената от тях с много желание и любов постановка на пиесата „Самодива” от П. Ю. Тодоров. Но това ли е началото? Онова начало на всички начала? И да, и не. В архивите за първи път се споменава конкретно тази година. В годишните отчети обаче откриваме любопитни препратки и сведения, които говорят за буден интерес към театъра и не малко, макар и скромни изяви на импровизаторските умения на госпожиците, които учат в Русенското девическо училище, преименувано през 1898 г. в Русенска градска девическа гимназия „Княгиня Евдокия”. През 1922 г. гимназията получава името на личната „патронеса” Баба Тонка.

В края на 19 и началото на 20 век учители и родители търсят начини „да се изтръгне удавеното почти младо поколение от кръчмарската атмосфера и политическата злоба” (Отчет на Русенската градска девическа гимназия Княгиня Евдокия” за учебната 1904-1905 година). Изходът е смислена интелектуална и физическа ангажираност на юношите и юношките, която малко или много пак е свързана с театро и импровизаторските способности. Това са литературно-музикалните програми по различни поводи от училищния живот.

„22 февруарий 1930 г. Състоя се среща между учениците от VIII клас и техните родители и учители. Учениците изнесоха няколко музикални номера, декламации, хуморески и други, а след това поднесоха закуски. Срещата се завърши с хора. Държането на родители, учители и ученички беше много сърдечно.” (Годишен рапорт за учебно-възпитателната дейност на учителите и учителките в Русенската народна девическа гимназия през учебната 1929-1930 година. ДА, курсивът мой – А.К.) Така че няма чак толкова голямо значение обстоятелството, че не е изрично упоменато конкретно представление. Важното е, че искрицата е жива. Има я и днес.

И в архивите е записано черно на бяло, че продължават редовните посещения на театрални постановки на русенската и на гастролиращите трупи. И просто няма начин тази магия да не се пренесе в училищните тържества и на срещите с родители и общественост. Тук искам да привлека вниманието към една характерна особеност на българския културен модел, която води началото си от Възраждането, но е жива и днес. Говоря ти за здравата естествена връзка между изкуството, в частност театъра, и училището не като географско понятие, а като средище на духа. За нея има две причини: първата е повече от ясна – най-възторжената публика на всички културни появи в града още в края на XIX век са отворените към новото учители и ученици.

Феноменът училищен и ученически театър дължим на възрожденския стремеж за ограмотяване на духа и душата на българина. Той е непосредствено свързан с благотворителност и добротворство и пример за това дават преди век и половина учителите и учителките. Те поставят началото на една традиция, която ще ти се стори ексцентрична и невъзможна днес – коледните сценки, музикално-литературните вечеринки, сказките, концертите с благотворителна цел са запазена територия за учителското тяло, което по онова време са не повече от 20 в целия град, затова пък са учили в странство и владеят поне три чужди езика. Те, учителите, са лицето и духът на пълноценен културен живот в Русчук – участват в театралните трупи, изнасят сказки пред учениците, техните родители и цялото

гражданство. И пак те подготвят изявите на своите възпитаници по различни поводи. Такава е била и Екатерина Каравелова, учителствала в нашата гимназия.

50-те и 60-те години от 20 век бележат своеобразен връх в развитието на извънкласните форми в училището, включително и на театралния състав. За да задоволи естетическите потребности и интереси на учениците и да ги защити от неизбежния в онези години дефицит на самостоятелно мислене, клубът за литература и изкуство в средата на 60-те години има цели девет секции:

- Художествено слово
- Литературна критика
- Приятели на симфоничната музика
- Изобразително изкуство
- Хор
- Фанфари
- Акордеонен оркестър
- Струнен оркестър
- Драматичен състав.

Като светове близнаци едновременно съществуват и работят върху сценичното битие на словото театралната трупа и т.нар. „Художествено слово“, което подготвя рецитали и монтажи по стихове на български и чужди поети.

В клуба за литература и изкуство през 60-те години и по-късно се събужда творческият потенциал на много възпитаници на гимназията, които по-късно насищат с енергия и прозрения културното пространство на България. От него са излезли изтъкнати представители на изкуството – Райна Михайлова, Васил Казанджиев, Стефан Цанев и др. По това време литературния кръжок води Младен Киселов.

В театралния кръжок започва пътят на Йорданка Самсиева, Ивана Джеджева, Ружа Илиева, Огнян Каменарски, Миланка Петрова, Мария Неделчева, Лидия Стефанова, Соня Ботева, Мариан Савов, напусналата ни без време Мариана Димитрова... В постановъчната работа през годините се включват артистите Васил Антов и Петрана Халачева, Божидар Манев, Венцислав Петков, Любомир Кънев, Владимир Данченко. През годините в представленията на „МАГИМ“ са участвали не само бивши ученици, но и родители. Много трудно, но и много интересно е да се работи, условно казано, с три поколения, но авантюрата си струва усилията. Организиращи и обединяващи принципи са съ-преживяването и съ-творяването.

През тези години всички ние от „МАГИМ“ се научихме да се учим един от друг и да си помагаме, да не се мръщим на критиката и забележките, а да се съобразяваме с тях. Вълшебната дума е ДОБРОНАМЕРЕНОСТ. На репетициите идват бившите магимчета - да съветват и да дават предложения, да ни се карат и да ни окуражават. И така вълшебното котле на сценичните емоции и творческите хрумки къкри денонощно и ражда образи и послания, които трябва да стигнат до зрителя. В това всъщност виждаме нашата мисия – да роним трошичките на хляба духовен, а гладните за знания да засищат с наша помощ своя глад. Затова и предпочитаме текстове с висок интелектуален и емоционален заряд. Такъв текст продължава и след представлението да тревожи ума и сърцето както на онзи, който го е гледал от салона, така и на този, който го е играл на сцената. Той ни дава свобода - да мислим и да чувстваме. Както пише Ст.Стратиев, *„свободният човек мисли каквото иска, и яде каквото*

има. А ние винаги сме предпочитали обратното. Да ядем каквото искаме и да мислим каквото има” (Ст. Стратиев „Свободата, Санчо”).

Затова всяка година омесваме по библейски хляба духовен и наричаме мислено: *„Пускай хляба си по водите и след много години пак ще го намериш!”* (Еклизиаст 11:1) Ако нещо е трайно и има стойността на истинското, то се вижда с времето и се връща при теб.

Равносметка до 2024 година: документирано установени 55 постановки, от които 4 на немски език.

На 15.04.2024 премиера на „Направи го отново, Фауст!“ (по „Фауст. Първа част“ на Й.В.Гьоте) – по повод 275 години от рождението на Гьоте и 250 години от началото на работата му върху „Фауст“

Най-доброто предстои ☺